

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TARSA DALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey-utca 11 szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész evre . . . 8 kor. — Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor. — Egyes szám . 16 fill.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.

Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

Kiadó s lap tulajdonos **SÁMUEL ADOLF**

Kossuth Lajos ünneplése.

Szarvas, 1902. szept. 13.

Közeledik mindinkább a nagy nap, a mi-
kor a magyar nemzet milliói egy szívről s egy
lélekkel mondnak hálaadó imát az egek Urá-
hoz, a miért 100 esztendővel ezelőtt nekünk
adta az emberiség legkiválóbb szellemóriását,
nemzetünk Megváltóját: Kossuth Lajost. Ország-
szerte, sőt idegenben s a tengeren túl is, ahol
magyar még a magyar, lázasan készülnek men-
nél nagyobb pompával, fényvel és kegyelettel
megünnepelni szeptember 19-ét.

Megyék, városok, testületek és egyesek ver-
sengenek egymást fölülmulni az ünnepi nagy-
szerűségben s szívünk örömtől repes, — hisz'
olyan nagy gyönyörűség is ezt a nemes vetél-
kedést szemlélünk.

Nemuljon el minden pártoskodás, ne za-
varja meg e lélekemelő ünnepség magasztossá-
gát semmi politikai ellenségeskedés, a magyar
nemzet ül ünnepet szeptember 19-én, mert akkor
született meg az ő Megváltója, arany szabadsá-
gunk meghozója, jövőnk nagyságunk megte-
remtője, ki érettünk hordta — óh, mily sok
éven által — a száműzetés sulyos keresztjét.

Hogy hazafias kötelesség, hálás kötelessé-
günk ezt a napot oly fényesen megünnepelni,
mint ahogy még nem folyt le ünnepség soha
e hazában, azt egyetlen egy magyar embernek
sem kell diktálni, tudja már, vérében van, az
anyatejjel kellett, hogy magába szijja, hogy soha
eléggé nem róhatja le háláját nemzetünk legna-
gyobb fia: Kossuth Lajos iránt.

És ebből az ünnepségből, ebből a hazafiai
kötelességteljesítésből kiveszi Szarvas város ha-
zafias közönsége hozzá méltóan a maga részét.

Az ünnepély rendező-bizottságának az ünne-
pélyről készített programja minden lehetőt ígér,
mit csak egy óriású szabású, pompás ünne-
pélynél elképezhetünk.

Ime a műsora:

18-án este az evangélikus egyház templo-
maiban az összes harangok megkondulásá-
val jelzik az ünnepség kezdetét, ugyanakkor a
város minden ablaka ki lesz világítva, ezt követi
este 8 illetve fél 9 órakor dísz előadás az
arénában, melyen előképekkel, énekszámok
szavallatokkal hódolnak Kossuth emlékeze-
zetének. Ezután a várost zenekíséret mellett
fáklyásmenet járja be.

19-én reggel 6 órakor az összes fuvó ze-
nekarok bejárják a várost.

8 órakor hálaadó istentisztelet az evange-
likus templomokban,

9 órakor a képviselő-testület tart díszköz-
gyűlést, mely alkalommal Kossuth érdemei
jegyzőkönyvben örököltetnek meg.

10 órakor a neolog, 11 órakor az ortho-
dox izr. hitközség templomaiban hálaadó is-
tentisztelet tartatik.

Délután 3 órakor gyülekezés a Kossuth-
téren, honnan a menet 9 jelmezes lovassal
élén, kocsikozóval, testületek, főgymnasium,
polgári iskola és a népiskolák növendékeinek
s tanárainak felvonulásával körmenetet tart;

4 órakor a Kossuth szobor helyének ünne-
pélyes kijelölése s az alapkö letétele; nép-
gyűlés. Szónokok Haviár Dani, Dancs Szilárd,
Dr. Nemes Béla és Zvarinyi János;

ezután táncvigalom, népünnepély az Árpád-
ban, majd fáklyásmenet, kivilágítás és bankett.

Polgártársak! Jelenjünk meg hát mindnyá-
jan s aldozzunk legnagyobb hazánkfia Kossuth
Lajos emlékezetének! —l—r.

A munka.

A nyári üdülésnek immár vége, a fürdők,
üdülőhelyek kiürültek lassan, a szabadság lejárt
és kezdődik a munka. A kánikula melege, amely
megsibbasztja a gondolkodás intenzivitását, szűnő
félben van és pihent erővel foghatunk újra a
munkához, a komoly, becsületes munkához. A
téma aktuális tehát; nálunk mindenestre, mert
mi, Ázsiából jött kényelmes nép újból kezdjük
meg a munkát minden esztendőben, míg más
nyugateurópai államban folyton dolgoznak az
emberek.

Ha az olvasó azt kérdezné, hogy kinek van
hát igazsága: aki pihenést nem ismer, vagy nek-
ünk, azt felelném rá, hogy nekünk van iga-
zunk. Azoknak van igazuk, akik tíz-tizenegy hó-
napon keresztül dolgoznak, azután egy-két hóna-
pig pihennek és kellemesen szórakozva szerzik
vissza az erőt s vért, mit a komoly, becsületes munka
elvont tőlünk. A léhűtőnek nincs szüksége pihenésre,
a dologtalan ember fáradságait legfeljebb átörö-
kelt éjszakák kicsapongásai okozzák.

A pihenés, a szórakozás dicsérete tehát nem
a dologtalanság ünnepe és sokkal, nagyon
sokkal többre becsülöm az olyan embert, aki
jól végzett munka után pihenésre is fordít időt,
mint az olyant, aki megállás nélkül pénzt pénzre
halmoz és aki a pénz látásán kívül nem ismer
más látványt. Pedig milyen szép dolgok van-
nak a világon, milyen könnyen megszerezhető,
nagyszerű szórakozások, amelyeket a pénzvág-
tól elvakult ember észre sem vesz.

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRSZAJA.

A becsületes Kanyó Péter.

Okólnyi gyerek korától cseléd sorban élt Kanyó
Péter. Az apja még földes gazda volt, de hogy egyszer
vad indulatában leütött egy sószállító tutajost, aki a
földjénél kötött ki, hát bevitték a tömlőbe. Az a tu-
tajos holtá napjáig zsvány volt, aki után a kutya se
ugatott, de az öreg Kanyó Pétert mindenki sajnálta.

A Péter gyerek tehát alighogy kicsperedett a
földből, idegen ember kutyája lett. De hogy teltek az
esztendő s a kis Kanyó Pétert verte az eső, hó, si-
hederré emberesedett lassanként.

Kenyéradó gazdái ugyan alig voltak nagy véle-
ményel róla, de a maga szörű emberek között némi
tekintélyben is volt része. Az apja még feles földet
adott árendába s ezt nem felejtették el a községben.
Hogy az öreg Kanyó még egy embert is leütött azon-
felül azt már nem vették számításba. Az illetén dolog
megszokott volt arrafelé s más familiákban is történt
már hasonló dolog.

A huszonöt esztendőt szántotta Kanyó Péter,
amikor rászánta a fejét, hogy megházasodik. Hajas
Marisra vetette a szemét, aki szép és okos leányzó
volt s az uraságnál szolgált belsőcselédképpen,

Hajas Maris is jó szívről volt Kanyó Péterhez,
de még húzódozott. Ő már az uraságnál szolgált és
megnézte magának azt a legényt, akihez hitestársul
szegődik. Már hogy azt mondják neki:

— Hej, Mariskó lelkem, de nagy zsvány a
te urad.

Szólt is Péternek.

— Tán ha némi becsületességi bizonyítványt
hoznál.

— Mi az te? — kérdező Kanyó Péter meg-
ütődve.

— Hát hogy elmenél a jegyző urhoz, aki fab-
rikalna egyet.

Kanyó Péter megvakarta a fejét.

— No a fene! — mondotta elkeseredve — hát
muszáj az?

— Már meg köll annak lenni!

Kanyó Péter fölfohászodott.

— No legyék, — mondotta — de velem gyössz.
Vasárnap délelőtt beállítottak kézenfogva a jegy-
zőhöz. Kanyó Péter kezdte:

— Már hogy a Maris hozzám gyön feleségül.

— Jól van fiam ez okos beszéd.

— Az ám, de sorja van annak — mondotta el-
lenvetéssel Péter.

— Mi az no?

— Mert a Maris azt mongya, hogy kérjek be-

csületességi bizonyítványt. Én tudom az ő becsületjét,
de ő nem tudja az enyimet.

— Ejha, ez már n gy beszéd. fiam. Mert tené-
ked sok van a rovásodon.

Kanyó Péter nyugtalanul izgett, mozgott.

— Már hogy miért?

— Hát a szederfás zsidó boltját ki ásta ki két
év előtt?

Kanyó Péter méltatlankodott:

— No, ha a tekintetes jegyző ur annyira kraj-
cároskodik.

— Hát jó. De aztán ki lopott el három anyás
borjut a szilvási vásáron.

— Hm!

Kanyó Péter zavartan csavargatta a nyakát.

— Leültem én azt becsülettel! — mondotta
tétován.

— Mindegy az fiam.

Keservesen sóhajtott fel erre Kanyó Péter.

— No jó — mondotta zordonan — menjünk hát
innen Isten hírével Maris lelkem. Nem házasodunk mi.

Kanyó Péter házassága illeténiép elmaradt. De
nem egészen. Mert nagy energiájú ember volt az egy-
kori földesgazda fia és kemény fejéből nehezen en-
gedte szabadjára az egyszer megfogott gondolatot.

Beállított hat nemsokára a szederfás zsidó bol-
toshoz,

A munka nemesít. De vonatkozhatik-e ez a közmondás olyan emberre is, akinek egyedüli mulatsága, egyetlen életcélja a pénz, minél több pénz! Nemesít-e az olyan munka, amelyben nincsenek nemes momentumok, a szépek és jónak a szeretete. Az örökké pénzt hajhászó ember nem eldurvul-e érzéseiben, nem vész-e ki belőle minden nemes vonás és minden jó tulajdonság.

Foglalkozunk egy kissé magával a munkával. A munka, véleményem szerint nem cél, hanem eszköz, eszköz arra, hogy életünket mások számára hasznossá, a magunk számára kellemessé tehesük. Az ilyen munka az, amelyre az ösök bölcsessége; a közmondás kimondotta, hogy nemesít és a munkának ilyen felfogása vezessen a munkában bennünket. A munka nem szórakozás, a munka fáraszt és utána pihenés, szórakozás kell, mert különben célja sem volna. Ha így cselekszünk és fáradságunk után élvezni is tudjuk a gyümölcsét, szeretni fogjuk a munkát és üdítő pihenésünk után egészséges testtel és lélekkel foghatunk hozzá újra komolyan, becsületesen.

Eppen itt az ideje.

b. j.

Hirek.

— **A szarvasi tennis- és football-társaság táncvigalma** f. hó 6-án folyt le az Árpád szálloda dísztermében olyan fényes erkölcsi sikerrel, milyennel táncvigalom Szarvason tán még soha sem. Kicsiny, de előkelő közönség, társadalmunk színe-java jelent meg a mulatságon s mulatott fésztelel jókedvvel kivilágos kivirradtig. Hogy az anyagiak tekintetében deficit mutatkozik, az bizony nem a derék rendezőkön múlt, kik valóban elismerésre méltó buzgalmat fejtettek ki minden tekintetben a multság sikeréért, hanem közönségünknek eléggé nem hibáztatható részvétlenségén, a mulástól való tüntető távolmaradásán. No de szolgáljon vigaszul a rendezőségnek azon örvendetes körülmény, hogy mulatságukon néhány család hájával Szarvas város közönségének crémeje vett részt s bizony mondjuk ennek a közönségnek nem csak hogy absolute semmi panasza nem lehet a rendezés ellen, de sőt hálával kell adózni a derék rendezőknek, kik számot vetve a biztos anyagi deficittel, azon kevesekért, kikből nem vészett még ki az igazi mulatozás szeretete, rendezték ezt a szarvasi multságok kronikájában úgy szólván páratlanul álló gyönyörű erkölcsi sikerrel végződő táncvigalmat. Emelte a multság fényét a Szarvason időzőt színtársulat legjelesebb művészeinek és művésznőinek magas niveauun álló szavallatai és ének számai, miket a szünóra alatt rendezett concerten adtak elő. Az első négyest 52 pár tancolta. Jelen voltak: asszonyok: Bakay Sándorné, Balla Sandorné, Bugyis Andorné, Dr. Déry Henrikné, Gaál Istvánné, Garai I.-né, Grimm Mórné, Grünvald Bertalanné, Dr. Hajas Józsefné, Dr.

— Vegyék föl cselédjének! — mondta tisztességgel.

A zsidó boltost előntette a méreg.

— Majd hogy meglopj, kirabolj, mint három év előtt tetted? Te haramia, te alpári zsvány.

— De már engedelmet, — felelte Kanyó Péter — tisztas a szándékom. Ingyen szolgálok. Le akarom fizetni a kárt, a mit csináltam.

— A zsidó ühümgetve csavargatta a nyakát. Ez nagy szó. Így már lehet beszélni.

— Tán nazarénus. lettél? — kérdezte gyanakodva.

— Az, az! . . . — hagyta rá Kanyó Péter.

Félesztendei cselédi munkával hát jóvá tette Kanyó Péter a régi bünét. Bizonyítványt is kért róla a zsidótól.

Aztán ment napszámba. Másik félesztendő némi forintokat kapargatott össze, amiket elvitt a másik kárvaltozhoz, akitől a disznókat lopta.

— Ez már jól van! — konstátálta aztán magában teljes meelégedéssel, — Maris az enyém lesz.

Egy vasárnapon aztán felvette a kékbelijét és újra beállított a jegyzőhöz.

Hajas Maris vele volt.

— No, hát elyégeztetted! — mondotta önértettei, és nagy büszkén elővette az irásos bizonyítékait,

Kerényi Sománé, özv. Kristoph Frigyesné, Kutlik Endréné, Dr. Lengyel Sándorné, özv. Mihály Józsefné, Reiner Béláné, temesi Reitter Ferenczné, Dr. Salacz Aladárné, Dr. Szemző Gyuláné, Dr. Szlovák Pálné, Tajber Gusztávné, özv. Tassy Gusztávné, Terényi Jánosné özv. Trinc Vilmosné. — Leányok: Balla Ilonka, Darabos Ilonka, Grünvald Elvira, Kerényi Irén, Kloos Zelma, Komlóssy Ilonka, Kristoph Irma, Kutlik Etelka, Kürthy Margit, Lasky Blanka, Lavatka Ilonka, Leopold Berta, Mihály Emma és Ilonka, Marsall Ilonka és Mariska, Percel Vilma, Tajber Margit, Trincz Irén, Terényi Mariska, Várady Margit.

— **A szarvasi főgymnasiumban** beiratkozott az 1902—3. tanévre összesen 406 tanuló, a gymnasiummal egybekapcsolt tanító-képzőbe pedig 36 növendék, — összesen 442 tanuló, jóval több tehát, mint az előző tanévben.

— **Az országos gazdasági munkás és cselédsegély pénztárról** szóló 1902. évi XVI. tez., népszerűsítése és megismertetése tárgyában Dr. Wieland Sándor főszolgabíró folyó hó 13-án Szarvason a városházán tartotta meg a járási nagy értekezletet. Örömmel konstátálhatjuk, hogy elismerésre méltó buzgalommal halad előre a segély pénztár ügye, a mennyiben Szarvason a helyi bizottság már megalakult és eddigelő van a pénztárnak 10 rendes és 100 rendkívüli tagja. Ha az érdekelt hivatali közegek ügybuzgalma továbbra is ébren tartatik, akkor kilátás lehet rá, hogy a pénztár igen szépen fog prosperálni. Megvagyunk róla győződve, hogy ha ezen aldasos törvényüdvös hatásáról úgy a munkaadók mint a munkások át lesznek hatva, tömeges beiratkozások fognak történni. Fényes bizonyítéka e törvény jólétkonságának azon eset, mely a napokban Békésszentandrason történt; hol Csernus István kutatás közben egyik lábát veszítette el amiatt, hogy a kulfurója reá esett, s mert a pénztárnak egy koronás tagja volt, az részere segítségül tekintélyes összeget folyósított.

— **Tanulmányut.** Grimm Mór Szarvas város agilis bírása a pozsonyi gazdasági kullitás megtekintésére f. hó 10-én Pozsonyba utazott.

— **Hangversenynyel** egybekötött táncvigalmat szándékozik a szarvasi izr. főegylet október havában rendezni, melyre Komlóssy Ilonka és Kürthy Margit ismert művésznőket és Kalmár József jeles tenoristát is felkérték szereplésre s ők ezt készséggel el is vállalták.

— **Kossuth ünnep Orosházán.** Orosháza is nagy lelkesedéssel készül megülni Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. A község képviselőtestülete Veres József országos képviselő indítványára egyhangulag elhatározta, hogy Kossuth Lajos születése napját nemzeti ünnepnek tekinti. Az ünnep előestéjén a színházban díszelőadás lesz alkalmi szavallattal. Ez alatt a népet a Kossuth-téren három zenekar felváltva mulattatja. Tíz órakor a színes lampionokkal díszített toronyban minden harang megszólal, s az erkélyről fuvó zenekar játsza el a Himnuszot, a Kossuth-himnuszot és a Szózatot. Pénteken reggel két fuvó zenekar járja be a községet. Nyolc órakor minden templomban alkalmi istentisztelet lesz, melyeken az egyesületek lobogóikkal jelennek meg. Tíz órakor a képviselőtestület díszközgyulést tart, s ott Veres József országgyü-

— Mi az fiam? — kérdezte a jegyző csodálkozva.

— A becsületességi bizonyítvány instálom, léven most már becsületes ember, — felelte tekintélyel Kanyó Péter.

A jegyző egy kissé megühdődött, aztán kacagva adta ki a bizonyítványt.

— Nesze fiam, legyetek boldogok!

Mint a hadvezér a győztes haboruról írott jelentést, úgy adta Kanyó Péter Hajas Marisnak a becsületességi bizonyítványt. A leány meg boldogan a keblébe rejtette és nagy szeretettel nézett a legényre.

Hogy másnap Kanyó Pétert láncra verve hozták a csendörök a községhez, egy kicsit meglepődött a jegyző. A csendörök magyarázták aztán, hogy Kanyó Péter leütötte a korcsmában egy olasz munkást, aki a kaviczbányában dolgozik.

— Mit csináltál fiam, az Istenért? — kérdezte a jegyző szörnyükdöve. — Hiszen tegnap még olyan jóra való ember voltál.

— Már hogy egy kicsit jó kedvem volt, tekintetes jegyző ur. Hát fejbe vágtam!

— Nagy bün ez fiam!

És jámbor képpel mondta Kanyó Péter:

— Dejszen csak egy talján volt!

Pakots József.

lési képviselő tart alkalmi beszédét. A születésnap évfordulóján teljes munkaszünet lesz és az iskolákban a tanítás szünetel. 21-én délután a község háza előtt négygyulésre gyülekeznek az egyesületek lobogóik alatt és a nagyközönség. A dalkör és zenekar nyitja meg és fejezi be a gyulést, Kovács Andor ev. ref. lelkész fog szólni a néphez s aztán a közönség vonul a néptánc helyére. A község több száz példányban megrendeli a Hentaller-féle Kossuth életrajzot és azt kiosztja a lakosság között. A szoborbizottság szept. elején megkezdte a gyulást Kossuth szobrára. A szobor-alapra Orosháza község is tekintélyes összeget szavaz meg.

— **A Szarvasi Hitelbank** felhívást bocsájtott ki részvényeseihez, melyben az igazgatóság az az határozmányáról értesít, miszerint az intézetnek várokozason felül kedvezően alakult üzletmenete és kölcsöneinek általános kedveltsége a részvénytöke további 20 %-ának levonását tette szükségessé s ennek befizetése október 20-ára rendeltetett el. Az érdekeltek tájékoztatására írjuk, hogy minden részvény után 40 koronát kell a bank pénztáránál lefizetni s hogy a befizetés alkalmával tartozik a részvényes korábbi befizetéseiről kapott ideiglenes elismervényeit felmutatást végezt magával hozni.

— **Kifogott holttest.** Gyöngyössy Gyula füzesgyarmati illetőségü 18 éves legény löfűrűstés közben f. hó 8-án Endrődön a vízbe fulladt. Holttestét f. hó 9-én fogták ki Szarvason, az élő Körös vizéből a halászelki kompnál. Beszállították a helyi kórházba s felboncolás után 11-én temették el.

— **Dákóromán pap B.-Csabán** czimnel már hírt adtunk Popovics Victor csabai görög keleti pápa magyarfaló viselkedéséről s jelezük, hogy az ifjúság tüntetni készül ellene. Mint csabai tudósítók jelenté ez vásárnap be is következett, mely alkalomra a pápa lakházának összes ablakait bezárták s ezóta a tüntetéseket kisebb mérvben többször megisméltették.

— **Csendélet az Erzsébet ligetben.** Folyó hó 10-én az Erzsébet liget nagy köröndjén footballozó diákjaink nagy öröme nem mindennapi veszekedést rögtönöztek a ligeti „nyári mulató“ tulajdonosa Z. H. és a vele közös háztartásban élt: U. M. asszonyság. A városban levő korcsmájuk jövédelmének mikénti elosztása volt okozója a nagy stílyű scaenának mely kölcsönös elhusángoállással, mindkét részről bőven hulló szidalmak és átkozódásokkal s végtére az asszonyság részéről egy meglehetősen éles fejsze felragadásával végződött. Tekintve az izmos karokat, melyek a fejszét kezelték akár egy csapas is elegendő lett volna Z. H. urat egy jobb világba express elexpediálni, ámde egy bátor szívü példlegény öntelákozó tette (megsebesült) meg mentette Z. urat a biztos haláltól. Az ügynek különben folytatása is lesz a bíróság előtt, hol mindkét fél feljelentést tett egymás ellen, becsületsértés, rágalmazás, könnyü testi sértés, életveszélyes fenyegetés stb. miatt.

Szinészetünk.

Ugy itt hagyott bennünket Nadasz József szintársulata, mint szent Pál az oláhokat. Hogy elment tőlünk, jól tette, nem cselekedhetett máskép, kényszerítette őt erre az a hatezer korona deficit, mit 22 nap alatt szenvedett Szarvason való tartózkodásakor. Horribilis vesztés ez ily rövid idő alatt s gondolkodóba ejti az embert, hogy érdemes-e egyáltalában valamire való társulatnak Szarvasra jönni. Es mi ennek dacára igennel felelünk, hogy miért, azt meg is indokoljuk.

Szarvas városa évek óta azon helyek közé tartozott, melyekre a nyári sasionra a legelső, legjobb szintársulatok palyáztak. Am azon számos szintársulat közt, melyek eddigelő nálunk játszottak, egyetlen egy sem akadt, mely megbánta volna, hogy Szarvas kereste fel. Ha volt is egyiknél-másiknál deficit, ez nem volt soha sem oly nagy, mint amilyenre számítani szoktak es számítani is kell a nyári ideny alkalmával a szini direktoroknak. De hogy a pecsi szintársulatnak az ideai sasion ennyire rosszul ütött be, annak ezer s egy oka van. Először is ez a társulat nem a mi szinpadunkra van szervezve. Szarvas színházba járd publicumanak nem kell 70 tagból álló szintársulat, mint Nadasz volt. Ilyen nagy személyzet mellett Szarvason biztosan dehcittel dolgoznak, bármilyen kiváló erőkből álló társulat. Megelegetsünk mi kisebb, sokkal kevesebb tagból álló társulattal is, de azt már megkivánjuk, hogy ebben a kis társulatban legyen egy pár kitünő színes is, kiknek szerepelteése állandó vonzerőt gyakoroljon a publicumra.

Aztán vegyük még hozzá azt a nemtörődömséget, azt a semmibevevést, mit a társulat ugy egészében, mint egyes tagjai által folytonosan éreztetett a közön-

séggel pongyola, készületlen, blazirt játékkal s ne csodálkozzunk azon, hogy nem elég pártolásban részesültek Nádasyék.

Van ám a szarvasi műpártoló közönség is — mélyen tisztelt művésznők és művészek urak — annyira műértő, hogy elszalad, megijed az olyan játéktól, amelyekben önként ez idén — sajnos — gyakran részesítették és tud is a mi kicsiny publikumunk annyira lelkesedni az igaz művészetért — melyet az idén ritkán volt alkalma élvezni — mint bárhol, más vidéki városban tudnak.

Hogy a színügyi bizottság a letett 400 korona kaució kiadásának megtagadását hozva jóváírta, az indokok közé a szerződésességén kívül a szintársulatnak előbb említett nagy hibáját, közönségünknek semmibe vételét is bevette, azt csupán helyes tapintatosságnak minősíthetjük, mert ebben az esetben senki sem vehet követ ránk még azért sem, hogy ha esetleg a képviselőtestület a színügyi bizottságnak a kaució kiadására vonatkozó javaslatát magáévé tenné, ám-bár reméljük, hogy ezzel már méltányossági tekintetből sem fogják a különben is anyagilag jelentős kárt szenvedett igazgatót sújtani.

Hátra volna még megemlékeznünk a legutóbb előadott négy előadásról, mely alkalommal színre került két operette: „A model” és „Fifin”, mindkettő igazi típusa az elfajult operetteknek, telve durva pikantériával, melyet arcpirulás nélkül lehetetlen hallgatni, éppen ilyen genréi a „Páholy” cz. vigjáték is, továbbá az „Árendás zsidó”, mely egy lehetetlen nepszinnű. Amint a többi előadások alkalmával, úgy most sem emelhetünk színészeink ellen tehetség s művészi játék dolgában vádat, mindnyájan, bátran mondhatjuk — kitűnően álltak meg helyüket s igazán fájlahatjuk hogy ily korán kellett tőlük búcsút vennünk.

—1—r.

CSARNOK.

Közérdekű ismertetések.

Nem éppen érdektelen tudni, hogy a jelen korban nagy szerepet játszó emberek, kivált az egyes nemzetek uralkodói milyen testsúlyjal bírnak. — Az európai fejedelmek, élén testsúly tekintetében a portugál király áll, ki 92 kilót nyom. A bolgárok fejedelme: Ferdinánd meghaladja a 175 fontot. Oszkár svéd király testsúlya 80 kiló, Vilmos német császár átlag 160 font, királyunk Ő Felsége 70 kilót, az olaszok királyja 66 kilót nyom, a belga király 65 kilót nyom átlag. A cár teste arányban a többi uralkodóhoz nagyon gyöngye, amennyiben 50—55 kiló között ingadozik. A németalföldi királyné 150 font súlyú, míg Alfons, a spanyolok nemrég trónralépett fiatal királyja 45 kilót nyom. A francia köztársaság elnöke 83 kiló súlyú.

Hadsereg tekintetében, illetve az állandóan készenlétben levő katonaságot, az orosz nemzeté az első hely. Békében 835 ezer katonája van. A franciák hadserege 615 ezer embernél többet bír, a németeké 600 ezret. Monarchiánk katonaságának fejszáma békében körülbelül 400 ezer ember, tehát 1 katonára átlag 22—23 polgár esik. Olaszország békében 230 ezer embert állít, Anglia 164 ezret. Természetesen háború esetén ezen számok megötszörösödnek. A statisztika csodálatos határozottsággal kimutatja, hogy földünk legfontosabb táplálékja — nem mint általában gondoljuk, a kenyér, sem pedig a kukorica vagy burgonya, hanem a rizs, mert a föld népességének nagyobbik fele nagyjára rizsszel táplálkozik, sőt földünk legnepestebb két részén, Khina és Indiában a nép majdnem kizárólagos táplálékát a rizs képezi.

A legújabb kor legvagyonosabb embere egy Mister Beit nevű aranybánya-tulajdonos, Dél-Afrikában, ki 2000 millió koronánál többel bír. A nemrég meghalt khinai vicekirály Lihungcsang majdnem ugyanannyi vagyon fölött rendelkezett. A delafrikai Robinson J. 1800 millió birtokosa, az amerikai petroleumkirály, Rockefeller vagyona több mint 1200 millió. — Angolország leggazdagabb polgára Astor Waldorf, ki 800 milliót nevezhet tulajdonának, míg Oroszországban Demidof herceg bir körülbelül ugyanannyival. A közismert Morgan, Vanderbilt stb. milliomas „csak” 550-570 millióval bírnak. Ki tudja boldogok-e?

A föld kerekégen 123 millió ember beszél angolul, 86 millió németül, 85 millió oroszul, 59 millió franciául, spanyolul 44 millió, olaszul 38 millió, portugál nyelven 12 millió és magyarul... már ideje volna, hogy a statisztika legalább annyit mutathatna ki, a mennyi körülbelül a portugál nyelven beszélők számát meghaladná.

Mint legújában meghatározták, csodálatosképpen drágább a polgár, mint maga a király! Hát hogyan? Igeis, mert az állatok királya, a büszke oroszlán 4000 koronába kerül, míg a zsiráfot 15000 koronán alul nem kapni. Egy afrikai elefánt is drágább az oroszlánnál, amennyiben átlag 5—6000 koronába kerül. Azt, hogy a gyorsvonal földünkötől megindítva, milyen idő alatt érne a Jupiter bolygóra, a figyelmes újságolvasók bizonyára már tudják, ámde érdekes, hogy egy kerekpáros csak 1500 év alatt volna képes azt az utat megtenni, mely földünk és ezen bolygó között van Lovon 1900 évet, gyalog 14000 évvel hosszabb időt venne igénybe ezen ut. A Jupiterből 1300 oly bolygót lehetne formálni mint földünk, viszont a nappól 1000 Jupitert lehetne formálni. A Jupiteren a nappal és éjszaka 5—5 óráig tart, ezzel szemben azonban a Jupiteren 1 év megfelel a mi földünk 12 évének. Egy év alatt a Jupiteren körülbelül 8800 hold. és napfogyatkozás mutatkozik. A Jupitert 5 hold kíséri. (Istene, de világos lehet ott az éjszaka! Szedő.)

A világ legnagyobb bibliája Rómában van. Tartalma héber nyelvű és 320 fontot nyom. Mindenesetre ezen óriási könyvnek is megvan a maga legendája. — Állítólag 1512-ben a velencei izraeliták egy szindikátusa a biblia súlyának megfelelő súlyú aranyat ajánlott fel a pápának, aki azonban nem fogadta el ezen ajánlatot. Az arany mostani értéke mellett ezen biblia 1,450.000 koronába kerülne. Ha már régiségről írok, hát megemlítem 2 francia tudósnek a párisi tudományos akademiának nemrég bejelentett különös ásatási eredményét. Egyiptomban ráakadtak alig 2—3 méter nyire a föld alatt bebalzsamozott halakra. Mint a tudósok megállapították, ezen halak már több mint 2000 év óta fekszenek a föld alatt és fajuk még most is

található a Nilus egyes helyein, ahol néha egy méter hosszúságra is megnő. A régi egyiptomiak ezen halat mint az istenség egyik főlemét tisztelték és mint ilyent, természetesen — szokásukhoz híven — bebalzsamozták. Majdnem minden ásatásnál találunk ily halakat. Valamennyi teljesen ép, pikkelyeik oly fényesek, mintha csak most huzzák volna ki a vízből, csupán oldalukon látszik hosszukás nyílás, melyet bizonyára a balzsamozásnál vágtak a hal testén. A föld gyomra még óriási sok oly régiséget tartalmaz, mely kulcsnak megállhatna a legeslegrégibb, kezdetleges földi élet titkaihoz, azon időről szólhatna, amikor mostani vén földünk még ifjúkori naivsággal udvarolgatott holdjának s amikor a földi béke vizét inkompatibilis, quóta vagy petíció kérdések még nem zavarták meg.

Ha könyvtárát vagy szalon-asztalát a

Zichy Mihály

albummal, egy valóban értékes remekművel akarja díszíteni, akkor fizessen elő a Pesti Naplóra, hazánk e legrégebb, független és közkedvelt napilapjára. A díszmű ingyenes megküldése egész évi előfizetéshez van kötve de előlegezve megkaphatják már karácsonykor új előfizetőink is, a kik fél, vagy negyedéves részletekben, de megszokás nélkül fizetnek elő. Az eredeti mű bolti ára 90 korona.

Tisztelettel a PESTI NAPLÓ kiadóhivatala.

Időjárás jelentés 1902. szept. 13-ig.

dátum	Csapadék 24 ó. alatt m. m.	Hőmérséklet C. fokban				Jegyzet. Az eső kezdete és vége.
		7 ó. reg.	2 ó. d. u.	9 ó. este	közép	
6		19.5	31.8	24.0	25.1	
7		21.6	28.2	18.8	22.9	
8		15.3	26.4	18.4	20.0	
9		15.0	22.6	15.4	17.7	
10		15.6	25.5	16.6	19.2	
11		15.6	29.0	22.6	22.4	
12		19.0	31.3	23.0	24.4	

Szarvas, 1902. szept. 13.

Plenczner Lajos

Felelős a szerkesztésért: Sámuel A. kiadó.

Csemege szőlő eladás.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a **csemege szőlő** eladást megkezdtem, kiváló minőségben, — naponként friss szedés kapható lakásomon, vagy Pócsy Mihály ur kereskedésében. **Finom dinnyéket** lakásomon árusítok.

tisztelettel
Tájber J. G.
Szarvason.

Első kézből legjobban, legolcsóbban vásárol.

Magyarország legnagyobb hangszergyára.

STOWASSER J

császári és királyi udvari hangszergyáros, a császári és királyi közös és a magyar királyi honvéd-hadsereg szállítója.

BUDAPEST, II., Lánchíd-útoza 5. szám.

Nagy választék az összes hangszerekben. Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetek, trombiták, cimbalmok. Saját találmányú **TÁROGATÓK** 30 forinttól feljebb, iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatatlan hangokkal. Különlegesség acélhangu hangverseny-harmonikák, saját minták.

TELJES ZENEKARI FELSZERELÉSEK — és pedig külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról feltételek mellett. — **INGYEN S BÉRMENTVE.**

